

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

Увод

Важећи *Закон о пензијском и инвалидском осигурању* донет је 2003. године, а његове суштинске измене и допуне вршене су 2005. и 2010. године ("Сл. гласник РС", бр. 34/2003, 64/2004 - одлука УСРС, 84/2004 - др. закон, 85/2005, 101/2005 - др. закон, 63/2006 - одлука УСРС, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013 и 108/2013).

Народна скупштина Републике Србије, на седници одржаној 18. јула 2014. године, донела је **Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању** (у даљем тексту: Закона).

Закон је објављен у „Службеном гласнику РС“, број 75/14.

1. Права из пензијског и инвалидског осигурања

Као ново *право за случај старости*, поред постојећег *права на старосну пензију* уводи се и **право на превремену старосну пензију**.

Када је реч о осталим правима из пензијског и инвалидског осигурања није дошло до никаквих измена.

Према томе, права из пензијског осигурања, након извршених измена су следећа:

1) ЗА СЛУЧАЈ СТАРОСТИ:

(1) ПРАВО НА СТАРОСНУ ПЕНЗИЈУ;

(2) ПРАВО НА ПРЕВРЕМЕНУ СТАРОСНУ ПЕНЗИЈУ;

2) за случај инвалидности - право на инвалидску пензију;

3) за случај смрти:

(1) право на породичну пензију;

(2) право на накнаду погребних трошкова;

4) за случај телесног оштећења проузрокованог повредом на раду или професионалном болешћу - право на новчану накнаду за телесно оштећење;

5) за случај потребе за помоћи и негом другог лица - право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица.

2. Остваривање права на старосну пензију

Осигураник (мушкарац и жена) стиче право на старосну пензију:

1) КАД НАВРШИ **65 ГОДИНА ЖИВОТА И НАЈМАЊЕ 15 ГОДИНА СТАЖА ОСИГУРАЊА**;

2) кад наврши **45 година стажа осигурања**.

Изузетно, осигураник *жена* која наврши најмање **15 година стажа осигурања**, стиче право на старосну пензију кад наврши:

1) у 2015. години, **60 година и шест месеци** живота;

2) у 2016. години, **61 годину** живота;

3) у 2017. години, **61 годину и шест месеци** живота;

4) у 2018. години, **62 године** живота;

5) у 2019. години, **62 године и шест месеци** живота;

6) у 2020. години, **63 године** живота;

7) У 2021. години, **63 године и два месеца** живота;

8) У 2022. години, **63 године и четири месеца** живота;

9) у 2023. години, **63 године и шест месеци** живота;

10) у 2024. години, **63 године и осам месеци** живота;

11) у 2025. години, **63 године и десет месеци** живота;

12) у 2026. години, **64 године** живота;

13) у 2027. години, **64 године и два месеца** живота;

14) у 2028. години, **64 године и четири месеца** живота;

15) у 2029. години, **64 године и шест месеци** живота;

16) у 2030. години, **64 године и осам месеци** живота;

17) у 2031. години, **64 године и десет месеци** живота.

3. Превремена старосна пензија

Осигураник (*мушкарац* и *жена*), стичу право на **превремену старосну пензију** кад наврше **најмање 40 година стажа осигурања и најмање 60 година живота**.

Поменути услови за остваривање права на превремену пензију важиће од 2024. године. До тада, осигураник стиче право на превремену старосну пензију кад наврши:

1) у 2015. години, 40 година стажа осигурања и најмање 55 година живота (*мушкарац*), односно 36 година и четири месеца стажа осигурања и најмање 54 године и четири месеца живота (*жена*);

2) у 2016. години, 40 година стажа осигурања и најмање 55 година и осам месеци живота (*мушкарац*), односно 37 година стажа осигурања и 55 година живота (*жена*);

3) у 2017. години, 40 година стажа осигурања и најмање 56 година и четири месеца живота (*мушкарац*), односно 37 година и шест месеци стажа осигурања и најмање 55 година и осам месеци живота (*жена*);

4) у 2018. години, 40 година стажа осигурања и најмање 57 година живота (*мушкарац*), односно 38 година стажа осигурања и најмање 56 година и четири месеца живота (*жена*);

5) у 2019. години, 40 година стажа осигурања и најмање 57 година и осам месеца живота (*мушкарац*), односно 38 година и шест месеци стажа осигурања и најмање 57 година живота (*жена*);

6) у 2020. години, 40 година стажа осигурања и најмање 58 година и четири месеца живота (*мушкарац*), односно 39 година стажа осигурања и најмање 57 година и осам месеци живота (*жена*);

7) у 2021. години, 40 година стажа осигурања и најмање 59 година живота (*мушкарац*), односно 39 година и четири месеца стажа осигурања и најмање 58 година и четири месеца живота (*жена*);

8) у 2022. години, 40 година стажа осигурања и најмање 59 година и шест месеци живота (*мушкарац*), односно 39 година и осам месеци стажа осигурања и најмање 59 година живота (*жена*);

9) у 2023. години, 40 година стажа осигурања и најмање 60 година живота (*мушкарац*), односно 40 година стажа осигурања и најмање 59 година и шест месеци живота (*жена*).

4. Стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем

4.1. Осигуранику који је на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем навршио **најмање 2/3 од укупно навршеног стажа осигурања**, старосна граница за стицање права на старосну пензију, снижава се зависно од степена увећања стажа **за по једну годину**, и то (*остали услови су непромењени*):

1) за сваких пет година проведених на радном месту, односно послу на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 14 месеци;

2) за сваке четири године проведене на радном месту, односно послу на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 15 месеци;

3) за сваке три године проведене на радном месту, односно послу на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 16 месеци;

4) за сваку једну годину и шест месеци проведених на радном месту, односно послу на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 18 месеци.

Старосна граница може се снижити највише до 55 година живота, а изузетно старосна граница за осигуранике који раде на пословима из тачке 4) може се снижавати највише до 50 година живота.

4.2. Код осигураника - запослених који раде на пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем и који могу под посебним условима остварити право на пензију, а то су:

1) полицијски службеници - униформисана овлашћена службена лица и полицијски службеници који раде на посебно сложеним, специфичним, односно оперативним пословима;

2) запослени у Министарству спољних послова који раде на пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем;

3) припадници Безбедносно-информативне агенције, припадници Војнобезбедносне агенције и Војнообавештајне агенције;

4) запослени у Управи за извршење кривичних санкција који раде на пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем (у даљем тексту: запослени у Управи);

5) овлашћена службена лица Пореске полиције у смислу прописа о пореској администрацији;

6) професионална војна лица према прописима о Војсци Србије

7) остали полицијски службеници који раде на радним местима, односно пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем,

новина је да радна места и послови на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем *не могу бити административно-техничка радна места односно послови*, **већ само послови на којима је рад нарочито тежак, опасан и штетан за здравље**, односно послови на којима је обављање професионалне делатности ограничено навршењем одређених година живота или због природе и тежине посла, физиолошке функције опадају у тој мери да онемогућавају њено даље успешно обављање.

5. Одређене категорије осигураника

Осигураници којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, који припадају одређеним категоријама осигураника (тач. 1-6. дела 4.2: МУП, БИА, полиција, војска и др.) стичу право на старосну пензију од 2022. године, када наврше најмање 55 година живота и 25 година стажа осигурања од чега најмање 15 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем. За ову категорију осигураника, услови за старосну пензију су:

1) у 2015. години, најмање 54 године живота и 21 годину и осам месеци стажа осигурања, од чега најмање 11 година и осам месеци ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем;

2) у 2016. години, најмање 54 године и четири месеца живота и 22 године стажа осигурања од чега најмање 12 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем;

3) у 2017. години, најмање 54 године и осам месеци живота и 22 године и шест месеци стажа осигурања од чега најмање 12 година и шест месеци ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем;

4) у 2018. години, најмање 55 година живота и 23 године стажа осигурања, од чега најмање 13 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем;

5) у 2019. години, најмање 55 година живота и 23 године и шест месеци стажа осигурања, од чега најмање 13 година и шест месеци ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем;

6) у 2020. години, најмање 55 година живота и 24 године стажа осигурања, од чега најмање 14 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем;

7) у 2021. години, најмање 55 година живота и 24 године и шест месеци стажа осигурања, од чега најмање 14 година и шест месеци ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем.

Остали полицијски службеници (тачка 7. дела 4.2) који раде на радним местима, односно пословима којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, стичу право на старосну пензију кад наврше најмање 60 година живота и 25 година стажа осигурања, од чега најмање 15 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, од 2020. године. У периоду од 2015. до 2019. године услови за старосну пензију ових осигураника су:

- 1) у 2015. години, 56 година и десет месеци живота;
- 2) у 2016. години, 57 година и четири месеца живота;
- 3) у 2017. години, 58 година живота;
- 4) у 2018. години, 58 година и осам месеци живота;
- 5) у 2019. години, 59 година и четири месеца живота.

6. Посебни стаж за жене

Према важећем Закону, осигуранику - жени која је родила треће дете, по том основу урачунава се у посебни стаж време у трајању од две године.

Предлаже се да се осигуранику – жени урачунава у посебни стаж и време у трајању од:

- 1) шест месеци, која је родила једно дете;**
- 2) годину дана, која је родила двоје деце.**

7. Умањење превремене старосне пензије

Висина превремене старосне пензије **трајно се умањује за 0,34% за сваки месец пре навршених 65 година живота** (4,08% годишње.)

Осигуранику жени, превремена старосна пензија трајно се умањује за 0,34%, за сваки месец ранијег одласка у пензију, пре навршених:

- 1) у 2015. години, 60 година и шест месеци живота;
- 2) у 2016. години, 61 годину живота;
- 3) у 2017. години, 61 годину и шест месеци живота;
- 4) у 2018. години, 62 године живота;
- 5) у 2019. години, 62 године и шест месеци живота;
- 6) у 2020. години, 63 године живота;
- 7) у 2021. години, 63 године и два месеца живота;
- 8) у 2022. години, 63 године и четири месеца живота;
- 9) у 2023. години, 63 године и шест месеци живота;
- 10) у 2024. години, 63 године и осам месеци живота;
- 11) у 2025. години, 63 године и десет месеци живота;
- 12) у 2026. години, 64 године живота;
- 13) у 2027. години, 64 године и два месеца живота;
- 14) у 2028. години, 64 године и четири месеца живота;
- 15) у 2029. години, 64 године и шест месеци живота;
- 16) у 2030. години, 64 године и осам месеци живота;
- 17) у 2031. години, 64 године и десет месеци живота.

Износ превремене старосне пензије умањује се **највише до 20,4%.**

8. Органи Фонда

Према важећем Закону ПИО органи Фонда ПИО су Управни одбор, Назорни одбор и директор.

Изменама Закона ПИО предвиђено је **укидање Надзорног одбора и смањивање броја чланова Управног одбора**, са **21** члана на **7** чланова.

Управни одбор, у складу са наведеним изменама, има седам чланова, које именује и разрешава Влада Републике Србије и то:

- **четири члана** на предлог министра надлежног за послове пензијског и инвалидског осигурања и министра надлежног за послове финансија;

- **једног члана** из реда осигураника, на предлог репрезентативног синдиката основаног на нивоу Републике, у складу са законом којим се уређује рад, **који има највећи број чланова;**

- **једног члана** из реда послодавца, на предлог репрезентативног удружења послодаваца основаног на нивоу Републике, у складу са законом којим се уређује рад, које има највећи број чланова;

- **једног члана** из реда корисника права, на предлог удружења пензионера основаног на нивоу Републике, које има највећи број чланова. Удружење пензионера подноси доказ о броју регистрованих чланова министарству надлежном за послове пензијског и инвалидског осигурања, у складу са актом који доноси министар.

9. Остале измене

Враћа се дефиниција осигураника пољопривредника из 2003. године, јер је до тада важећа дефиниција била неприменљива, јер су били обухваћени сви чланови пољопривредног домаћинства, а финансијски нису били у могућности да сви упаћују доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. Према новој дефиницији:

„Обавезно су осигурани носилац пољопривредног домаћинства и носилац породичног пољопривредног газдинства, односно најмање један члан домаћинства, породичног пољопривредног газдинства или мешовитог домаћинства.

Остали чланови домаћинства, породичног пољопривредног газдинства, односно мешовитог домаћинства, могу се осигурати под условом прописаним овим законом.”

Закључак

Закон о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ступио је на снагу **29. јула 2014. године**, а примењиваће се **од 1. јануара 2015. године**, осим члана којим се жени осигуранику урачунава у посебни стаж време у трајању од 6 месеци која је родила једно дете, односно годину дана која је родила двоје деце, а који ће се примењивати **од 1. јануара 2032. године**. Такође. Одребе Закона које се односе на **управни одбор** Фонда ПИО, примењују се од дана ступања на снагу Закона.